

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

La oprirea conferenței.

Mai este oare dreptate în țeara aceasta? Mai poate-se vorbi la noi despre drepturile firești și naționale, scrise în lege, ale popoarelor cari alcătuiesc statul nostru?

Aceste întrebări ni le-am pus, când ni-a venit vestea, că stăpânirea din nou a oprit ținerea conferenței naționale. Și răspunsul n'a putut și nu poate fi altul, decât că: *nu*, pentru noi popoarele supuse stăpânirii ungurești dreptul și dreptatea sunt călcate în picioare și în locul lor s'a înstăpânit volucia și nedreptatea.

Conferența națională, pentru care s'au făcut pregătiri frumoase în toate părțile românești, a fost oprită în o vreme, când se fac alegerile pentru dieta țerii. În vremea aceasta, după-cum sună legea, alegătorilor le este iertat a se aduna, a-și face partide și a-și hotărî ținuta, după-cum o cere binele și starea lor.

Numai nouă, *ca Români nu este iertat aceasta* nici acum.

Numai noi suntem puși afară de lege, în numele căreia suntem împedcați în toate lucrările noastre.

Legea de naționalitate recunoaște, că în Ungaria sunt *naționalități sau popoare deosebite*, între cari suntem și noi Români; *legea de alegeri* spune, că pe vremea alegerilor alegătorii au drept să-și facă *partide* și totuși stăpânirea ne oprește a ne aduna și a ne grupa în

partid, zicând, că nu poate suferi adunarea sau *gruparea alegătorilor* în partid *după naționalitate!*

Aceasta e o scornitură, pentru care s'a oprit conferența și câteva adunări din cercuri ale alegătorilor români. A doua e, că cercurilor nu le este iertat a-și trimite bărbați de încredere, — un lucru, care nu este oprit prin nici o lege.

Așa se țin la noi legile din partea stăpânirii, așa se observă drepturile popoarelor, cari în ori-ce țeară sunt sfinte și prețuite mai presus de toate!

Eată pentru-ce trebuie să spunem în fața lumii și de jos, unde suntem loviți, să strigăm stăpânirii ungurești: *pentru noi nu este dreptate în țeara aceasta, nu este nici drept firește, nici drept național, toate le-ați călcat în picioare!*

Și pentru-ce această urgie? Pentru-că nu ne înhamăm la carul, plin de mârșă-venii și de stricăciune al guvernului, pentru-că nu ne punem în slujba maghiarării, pentru-că *voină să rămânem și să trăim ca Români!*

Să nu gândescă însă aceia, pe cari soartea 'i-a pus azi în fruntea țerii, că volnicile și fărâdelegile lor față de noi, ne vor aduce la desnădejduire și la pierderea curagiului! Departă, foarte departe stăm de aceasta!

Da, este adevărat, că suntem scârbiți și măhniți până în adâncul sufletului nostru, când ne vedem huiduiți și jigniți în înaintarea noastră; suntem adânc

măhniți, pentru-că noi ne facem cum se cuvine datorია față de patrie, ear' în schimb pentru jertfele noastre de bani și de sânge, suntem tractați ca niște fii mașteri ai patriei.

Desnădejduirea însă nu este în firea Românului, ear' dorul de luptă, dorul de lucrare 'și-'l-a arătat chiar acum, căci la invitarea presidentului, alegătorii s'au adunat în toate părțile, s'au organizat și 'și-au ales bărbați de încredere.

Chiar și prin aceasta am arătat, că de opreliștea stăpânirii nu ne pasă. Guvernul poate să ne desfacă partidul, poate să zică, că nu ne recunoaște ca popor, cu drepturi naționale: noi nu ne plecăm și-'i spunem sus și tare, *că suntem și vom fi și mai departe, ca partid, că fim la drepturile noastre* și ne vom folosi de ori-ce privilegiu legal de a ne arăta ca Români și a ne pretinde drepturile.

Să ținem strins la scumpa noastră națiune, la biserică și școală și atunci Dumnezeu părinților nostri ne va ajuta.

Oprirea conferenței. Conferența națională a fost oprită de către primarul Sibiului — firește la porunca ministrului — prin o scrisoare, care s'a predat dlui president Dr. Rațiu, Joi, în 22 Oct. În scrisoarea aceasta se spun și pricinile opreliștii, cari ar fi următoarele două:

1. Alegătorii chemați la adunare să grupează nu după cercuri de alegere, ci *după naționalitate*, ceea-ce nu e iertat, și s'a spus

FOIA.

Poesii populare.

Din Fildul-de-jos, culese de *Teofil Moldovan* june econom.

Frunză verde-n tău sărat
Dragu-mi badea buzat
Când e pe la sărutat,
Când sărută, face jap,
Cum a-'i da cu-'n par în gard,
Când sărută încă tună
Cum a-'i da cu-'n par în tină.

Sărută-mă bade-'n dinți
De buze să nu te-atingi,
Buzele-'s unse cu miere
Și-'i muri de dor de ele,
Buzele-'s flori de bujor
Și-'i muri de dorul lor.

Avut-am o cărarușe,
Până la mândra la ușe,
S'au aflat un blăstemat
Cărarușă a 'nfundat,

Tot cu spini și cu nuiete,
Supărare mândrii mele,
Da-'i și supărarea mea,
Că nu *pociu mere* la ea.

Frunză verde trei alune,
Luați ficiori sama bine,
Ca să nu faceți ca mine,
Că eu când m'am fosarat,
N'am *cotat* că ce-am luat
Am luat *nenerătură*,
Rea de lucru, rea de gură,
Da mică cât o alună
Și de somn li foarte bună.

Ia tu lele sama bine,
Cine vorbește cu tine,
Un ficior de găzdăcoiu,
La ochi-'i cât un broscoiu,
Un ficior de gazdă mic,
Ochii negrii numa-un pic,
Ia tu bine sama lele,
Ia sama să nu te 'nșele,
Te-or înșela ochii tăi,
Și-apoi tu-'i plânge cu ei.

Drăguța de astă-vară,
Mă 'nbie s'o iubesc iară,
Eu 'i-am spus că nu mi dor,
Că mi voia să mă 'nsor,
Că 'mi-ai fost leliță dragă,
Eu 'ți-am fost cerneală neagră.
Te-am ținut ca om de-al meu
Eu 'ți-am fost tăciune-'n grâu,
Și te-am ținut ca drăguță
Și tu te-ai ținut măreață.

Vai lele dragostea noastră,
Ca și roua de pe coaste,
Dacă soarele-'n călzește.
Roaua toată se topește.
Că noi nu ne mai tălnim,
Numa-'n septemân-odată.
Și-atunci te ved supărată.
La o lună ne 'ntălnim
Și atunci ne ciondrănim,
La o lună și la două,
Să facem dragoste nouă.

în hârtia primăriei din 11 Maiu c. prin care a fost oprită conferința conchemată pe 3/15 Maiu c.

2. La adunare n'au fost chemați de-a dreptul alegătorii dietali, ci *bărbații de încredere aleși de aceștia*, care e împotriva paragrafului 104 al legii de alegere.

În potriua acestei tâlmăciri neadevurate, a legii și încălcări de drept, presidentul nostru *Dr. Rațiu a înaintat recurs.*

Alegerile dietale. Mercuri în 28 Octomvrie s'au început alegerile de deputați pentru dieta Ungariei. În aceasta zi s'au făcut alegeri în 350 de cercuri, ear' celelalte s'au fac în zilele următoare, până în 6 Noemvrie. Alegerile de acum s'unt foarte sgomotoase, mui sgomotoase ca cele de până acum, ba putem să zicem că s'unt sângeroase. Încă în zilele de pregătire, înainte de-a să începe alegerea, a curs sânge.

Din partea stăpânirii s'au fac mari volnicii și fărâdelegi pentru partidul liberal dela putere, să pună diregătorii ca corteși, să pună în mișcare gendarmii, să cumpere cu bani voturile ș. a. Aceasta a cătrănit pe cei din opoziție și de aci vine ferberea și răsvrătirea prin cele mai multe cercuri. Așa e nația asta unguresscă, bat-o potopul, numai foc, când e vorbă de benchetui și de întrebarea, care partidă s'ajungă mai iute la oalele cu carnea, la — putere. Guvernul, cu jidanii sei, se ține din răspuțeri și ca să fie scutit mai bine, a aflat că e de lipsă să trimită miliția în toate părțile. Astfel neajungându-i miliția din Ungaria, a chemat soldații și de prin orașele Austriei. Din Sibiu încă s'a dus aproape toată miliția, parte în Săcuie, la Sereca-Ciucului, parte pe Teara-Oltului.

Așa să fac la noi alegerile, — cum ar zice un posnaș: — *libere, numai cât între baionetele soldașilor și gendarmilor!* Halal de alegeri!

Apoi mai e încă ceva, ce ese la iveală la aceste alegeri. Până acuma încă au fost deputați jidani, dar' mai puțini. Acum au pășit în mai multe părți candidații perciunați. Unul din aceștia, cu numele Krausz, a mers pe Teara-Oltului, să fie ales la Arpaș. Dar' a pășit-o rău dumnealui, că după-cum scriu foile maghiare, oamenii din *Drăguș* ne mai putându-se scăpa de el și de soții lui, — știți d-voastre, Jidanul e ca rîia — le-au răsturnat trăsurile și le-au tras o sfântă de bătaie, încât au fugit toți cu capetele sparte. Gendarmii au pușcat și au rănit pe câțiva oameni, ear' în urma au eșit miliția prin satel de-acolo.

Eată așa să fac alegerile, în anul milenar al Ungurilor. Facă-și ei de cap, noi Români, ca oameni cinștiți, nu ne amestecăm cu pleava, ci-i lăsăm să meargă pe povrnișul păcătos, până vor da „cu capul de gard“.

Mișcarea alegătorilor români.

Deodată cu „Convocarea“ conferinței naționale, s'a trimis presidenților cluburilor cercuale un circular (scrisoare), prin care s'unt rugați a conchema pe alegători la o adunare, spre a alege câte doi bărbați de încredere din fiecare cerc pentru conferință.

Circularul a avut următorul cuprins:

Preastimate Domnule!

Conștiu de datorința ce mi-se impune în fața novelor alegeri dietale, am convocat pe 24 Octomvrie et. n. conferința electorală generală a alegătorilor români din Transilvania și Ungaria, la care vor ave să participe câte doi bărbați de încredere din fiecare cerc electoral.

Vă rog deci, Preastimate Domnule, ca să binevoiți a lua imediat dispozițiile de lipsă, pentru-ca fiecare cerc electoral să-și aleagă și exmită cei doi bărbați de încredere, la conferința convocată.

Sibiu, 15 Oct. n. 1896.

Dr. Ioan Rațiu.

În urma „Convocării“ și în urma acestui circular Românii s'au pus pe lucru, și cu toate-că vremea a fost scuită, ei s'au adunat aproape în toate cercurile, s'au constituit și au ales bărbații de încredere pentru conferință.

Eată numele acestora, după cercuri:

Cercul Abrud-Roșia: Alexandru Filip și Dr. Laurențiu Pop, avocați, suplenți: Dr. Enea Draia adv. și Giurghescu; c. **Alba-Iulia:** Simion Micu și Nicol. Ivan, prot., suplenți: Mateiu Nicola și Dr. Ioan Marciaș, adv.; c. **Ocna-Sibiului:** Nicol. Cristea, asesor. cons. și Dr. Amos Frâncu, avocat, suplenți: Isaia Popa și Henteș, preoți; **Arad:** Vasile Mangra și Dr. Aurel Suciș, suplenți: Petru Truța și Traian Vătan.; **Deva:** Alexandru Moldovan sen. și Dr. Alexandru Hossu-Longhin, suplenți: Dr. A. Frâncu; **Hafeg:** Dr. Gavrilă Suciș, adv. și Romul Racca preot, supl.: Nicol. Todosie, comerc. și Samoilă Asculean, proprietar; **Hunedoara:** Francis: Hossu-Longin, adv. și Nicol. Muntean, suplent: Petru Moisiș; **Ighiu:** Rubin Pația, adv. și Nicol. Florescu, propriet., supl.: Ioan Muntean, adv. **Iosășel:** Petru Truța, adv. și Cornel Lazar, preot în Almaș supl. Traian Magier, preot Saturău și Nicol. Dragauea, preot Cif. **Cluj:** cerc I.: Iuliu Coroian și Dr. G. Hea, adv., supl.: Emer. Pop, adv. cerc II.: Dr. Aurel Isac, adv. și Basil S. Podoabă, dir. de bancă, supl.: Tului Roșescu. **Vințul-de-jos:** Dr. Elie Dălan, red., M. Voilean, suplent: Dr. Vas. Bologa, prof. **Blaj:** Gavriil Pop, canonic și I. Oltean, adv., supl.: Stefan Pop și Crișan. **Dobra:** Avram S. Păcurar, adm. prot. și P. Păcurar, protopop, supl.: Aug. Nișoară. **Dicio-S.-Martin:** Vasile Zehan, adv. și Nic. Todoran, protop., suplenți: Ioan Horșă, adm. prot. în Biia și Iacob Macavei, prot. **Băldușeri:** Flaviu St. Șuluț dela Vidraseu și Dr. Dum. Pop, adv. în Brașov, supl.: Vas. B. Munteșescu și Petru Nirăștean preoți. **Comlos-S.-Ava:** Const. Popoviciu din Comloș și Aug. Beleş din Șimand, suplenți: Ioan Ierican din Șiclău și George Turic din Otlaca. **Sebeșul-săseșc:** Sergiu Medean, adm. prot. și Zovedeiu Murășan, preot. **Medias:** Dr. Ioan Ivan și Racota, supl.: Ioan Moldovan. **Sighișoara:** Onorin Tilea, ingin. și Dometria Moldovan, preot, supl.: Sandru. **Cohalm:** Nic. Mircea, prot. și I. Hârșan, adv. **Agnita:** Pompiliu Păso, prot. și Pavel Popescu, supl.: Zah. Ganea. **Turda:** Dr. Ioan Rațiu, president naț., Silvestru Moldovan, redactor. **Vințul-sup:** Iuliu Vlăduț, dir. de bancă și Dr. George Popescu, adv. **Oraștie:** Dr. Ioan Mihu, adv. și Dr. Aurel Muntean, adv. supl.: Dr. Silviu Moldovan și Aurel Barclan. **Huedin:** Ioan Pop, prot. Morlaca, Florian Hajdeu, din Sebeș. **Făgăraș:** Vasile Raț, vicar și Iuliu Dan, prot. **Arpaș:** căpitanul Stanciu, Dr. Șenchea, adv. supl.: I. Borzea, preot și Ch'ornîță. **Cristian-Seliște:** Dr. Liviu Leményi, Dr. Nic. Maier, prot., supl. N. Calefar și Petru Iuga sen. **Fibău:** Giurca, adv. Teofil Dragomir. **Baia-mare:** Dr. Cornel Diaconovich, Teod. V. Păcășan, redact. **Tinca:** Dr. Iustin Pop din Tinca și Nestor Porumb din Tulca. **Bistrița:** Dr. Dem. Ciuta, Dr. G. Tripon, adv. **Năsdud:** vicarul Dr. Pop și Ger. Domide. **Moravița:** Dr. Nic. Popoviciu, Avram Corcea, preot. **Câmpeni:** Dr. Petru Șpan, prof. și Dr. Zosim Chirtop, adv. **Băta-de-criș:** Vasile Dămian, prot. și Teodor Pop, avocat, suplenți: G. Drăgan și Gerasim Candrea, adv. **Șiria:** Dr. Iacob Hotăran, adv. și I. Morariu, preot în Magierat. **Celul-Selagiului:** George Pop de Băsești și Petru Pop preot, suplenți: Demetriu Suciș, adv. și Vasile Pop propriet.

Afară de aceasta au mai fost convocate adunări și în alte cercuri, cari însă au fost oprite de poliție, la porunca stăpânirii. Astfel nu s'au putut ține adunări în *Brașov* (oraș și comitat) apoi în *Sibiu* (cercul I. și II.), *Nacrich* și *Cisnădie*, precum și în comitatul *Solnoc-Dobâca*, unde nu s'a oprit adunarea alegătorilor, dar' comisariul de poliție nu le-a dat voie să se aleagă bărbați de încredere pentru conferințe.

Credem, că și în cercurile, unde până acum nu s'au ținut adunări, să vor ține în vremea, în care să fac alegerile pentru dietă. Astfel s'a ținut o adunare în *Șiria*, unde s'au ales bărbați de încredere pentru viitoarea conferință și s'a protestat împotriva măsurii de opreliște a conferinței naționale, convocată pe 24 Oct. n.

Despre contracte.

Contract se numește actul (scrisoarea) legat între două părți, în scopul, ca tocmeala făcută între ele să nu se poată schimba ori strica mai mult. Contractul se poate lega *cu vorba* și *în scris*, și leagă de o potrivă și cu asemenea putere, pe amândouă părțile. Când e vorba de lucruri mai mici și *mișcătoare*, contractul se leagă cu vorba, între martori. Pentru a cumpere o păreche de boi, spre pildă nu e lipsă de contract *scris*, ci e destul a face tocmeala cu vînzătorul, a-i da parola și arvuna, și contractul e legat. Nu se poate mai mult strica, decât numai cu învoirea amînduror părțile. Când însă vorba e de lucruri *nemișcătoare*, contractul trebuie legat în scris, pentru-că dreptul cuprins în contract trebuie să fie recunoscut de cartea funduară, ear' cu cartea funduară nu se poate voibl altcum, decât numai în *scris*. La diregătoris de carte funduară apoi, s'unt privite de bune numai acelea contracte, cari s'unt făcute în bună conglăsuire cu legile țerii și cuprind toate cerințele unui contract. Ca să fie bun contractul, e de lipsă să cuprindă: 1. Numele persoanelor cari fac tocmeala, adecă a vînzătorului și a cumpărătorului, apoi averea cumpărată, care trebuie bine descrisă, cu numărul topografic, mărimea și numirea ei, precum și cu numărul cărții funduare în care se află. 2. Titlul de drept sub care se leagă contractul, d. e. cumpărare, schimb, cînste etc. 3. Clausula (încheierea) de întabulare, lucrul cel de frunte, care dacă lipsește din contract nesmintit contractul va fi respins din partea diregătoriei de carte funduară. Acestea s'unt recerințele *interne* sau din lăuntru ale contractului, pe lângă cari mai vin apoi înșirate recerințelele *externe* sau din afară, adecă următoarele: 1. Fiecare contract trebuie să conțină ziua, luna și anul, precum și locul unde s'a legat și iscălit și adecă toate acestea în mod limpede și neîndoielnic; 2. Să fie provăzut cu subscrierea părților cari îl încheie, adecă a vînzătorului și a cumpărătorului, precum și alor doi martori de gen bărbătesc (fe-

meile nu pot fi martori), oameni însă, cari au puterea minții, de a pute face mărturie înaintea judecătorilor. Astfel s. p. hăbăucii, nebunii, minorenii, nu pot figura ca martori, precum nici aceia, cari au fost pedepsiți pentru mărturie strîmbă. Dacă unul ori altul dintre cei-ce au să subscrie contractul nu știe să scrie atunci unul dintre martori are să li iscălească numele, se facă o cruce înaintea numelui și se subscrie și dînsul, cu cuvintele: *subscris prin mine N. N. „Subscrierea“* numelor trebuie să fie întreagă, adică atât numele de botez, cât și polecra trebuie scrisă fără nici o scurtare. —

E de mare însemnătate, ca din contract să nu lipsească cuvintele, cu cari să descrie faptul, că trecerea averii vîndute în mîinile cumpărătorului, cu adevărat s'a întemplat. La cumpărarea unui lucru mișcător, e destul dacă vînzătorul ni-l dă în mîna, ca tîrguia să devină faptă. La lucruri nemișcătoare însă, aceasta nu se poate întempla, pentru-că o casă, ori o holdă de pămînt, nu o poate nime lua în mîna ca să o predea cumpărătorului, ci lucrul acesta trebuie să fie scris apriat în contract, ca-și-cum aieva așa s'ar fi întemplat. În contract trebuie dară să figureze cuvintele: „N. N. *vinde* și N. N. *cumpără*“, ori apoi „N. N. *dă în schimb*, N. N. *primește în schimb*“ — sau „N. N. *donează*, sau *cinstește*, N. N. *primește*“ etc.

Contractul poate să-l facă ori-cine dintre oamenii cari știu carte, și dacă corîspunde cerințelor înșirate mai sus, e bun, și nu va fi respins din partea direcției de carte funduară. Contractul se poate face în ori-ce limbă folosită în țeară, trebuie însă se fie tradus (făcut) și pe limba ungurească, și astfel arătat la cartea funduară, adică în *original* și în *traducere*. Se poate însă arăta și numai originalul, ear' pentru traducere se alătură taxă legală, și direcția de carte funduară e datoare a se îngriji singură de traducere. Taxele pentru traduceri sînt următoarele, însă numai pentru scrisori date cărții funduare: dacă actul e scris pe o singură față: 60 cr. dacă e scris pe două fețe 1 fl. pe trei fețe 1 fl., 30 cr. și tot așa, pentru fie-care față 30 cr. mai mult.

Contractele făcute în modul acesta se numesc *acte private*, pentru a se deosebi de *acte publice*, care se fac la notarii publici și la judecătorii. Între *bărbat* și *muiere*, *mire* și *mireasă* nu se pot face *acte private*, ci numai *acte publice*!

Brutus.

Fie-le rușine!

Toți Românii noștri de bine s'au ferit a merge la tîrgul de zdrențe din Pesta, pe care l-au cercetat dintre noi numai *slujbașii slabi de ânger și câteva ei rătăcite*...

Dar' ce să vezi?!

Tocmai acum, cătră sfîrșitul tîrgului de zdrențe, a fost să ne lovească și să ne rîsvrătească inima o faptă atât de rușinoasă, cum rar s'a pomenit. *Iosif Hoszu*, directorul vechiului nostru gimnasiu din Blaj, dar' una dintre cele mai netrebnice unelte ale dușmanilor noștri, a pus la cale o înghenunchiare din seamă afară rușinatoare, care a înfierat pe falnicul nostru Blaj, locul de neșterse aduceri aminte de lângă „*Cîmpul-Libertății*“, neagră pată a înjosirii, care nici-cînd nu se va pute șterge!...

El a făcut anume, ca 75 de studenți din Blaj, 75 de fragede mlădițe ale neamului nostru, să plece în 24 Octombrie st. n. — adică tocmai în marea zi, în care era să se țină conferința națională — la tîrgul de zdrențe din Pesta, în frunte cu rătăciții dascăli *Octavian Banffy*, *Aron Deac* și *Ambrosiu Chejan*, cari nu-s vrednici a purta frumoasa slujbă ce li-s'a încredințat întru a crește *bărbați nealtrnatori*, ear' nu niște *slugi plecate* ale ori-și-cui!

Fapta aceasta urită a stîrnit adîncă rîsvrătire sufletească pretutindeni între ai noștri.

La Cluj și la Oradea umiliții colindreți «millenari» au fost *primiți cu hula și cu scîrbă* de academiștii și universitarii români din acele orașe.

Sigur, că aceeași primire li-o pregătesc și universitarii români din Pesta nevrednicilor dascăli și celorlalți fâuritori ai acestei înghenunchiări, cari s'au făcut pe vecie de osînda neamului nostru.

Hoții de păgubași.

Ceea-ce se săvîrșește în țeara noastră din partea stăpînirii, nu se mai săvîrșește în nici o țeară creștinească pe fața pămîntului.

Știm cu toții *nelegiuirile, silniciile și grozăveniile* pe cari zi de zi le pun la cale și le împlinesc cu ne mai pomenită sfruntare cei dela cîrmă, împreună cu umiliții lor slujbași.

Dar' nu numai atât! Toate aceste nelegiuiri, silnicii și grozăvenii, revoltătoare din cale afară, sînt puse la urma urmelor tot în cărca celor subjugăți și nedreptățiți, tot în cărca noastră. Cei-ce se îmbuibă azi în puterea și averile țerii, risipindu-le fără grije în scopurile cele mai mîrșave, nici măcar atîta îndrăzneală n'au, ca să iee asupra-și sumedenia de *fărădelegi și păcătoșenii*, cari „*împodobesc*“ domnia lor, dar' *pângăresc* cele mai sînte simțiri omenești.

Și e foarte firesc, ca așa să fie, de oare-ce vrășmași jurați ai binelui și adevărului, ca și cei cari spre nefericirea țerii se află azi în fruntea ei, *nici-cînd nu-și pot da seamă de faptele lor*, toc-

mai pentru-că *acestea sînt cu desăvîrșire rele, neavînd vr'un tomeiu nici în legile dumnezeiești, nici în legile omenești*.

Acestea-s stările, al căror greu și amar îl îndură de atîta vreme deja milioane de cetățeni ai patriei noastre...

Mii și mii de dovezi vii ne stau la îndemână, întru a arăta neîndoios, că *aceste stări*, ear' nu cele arătate de stăpînire domnitorului nostru și străinătății, sînt cele *faptice*!

Să luăm numai o *pildă* de acestea, una dintre cele mai nouă și mai luminoase pilde.

Ne aducem cu toții aminte de îngrozitorul măcel dela Mehadica. *Zeci de țerani români au fost împușcați atunci și sute de familii nefericite pentru întreaga viață de bașbozucii stăpînirii, de gendarmi*.

Deși e îndeobște cunoscută *dreptatea ungurească*, totuși se aștepta cu drept cuvînt, că în fața acestei înfiorătoare fărădelegi, asemenea căreia numai *păgânii Turci* mai săvîrșesc față cu *creștinii Armeni*, stăpînirea să-și lapede odată pielea de lup, și să *pedepsească* cu cea mai necruțătoare strășnicie pe *ucigași*, căci numai așa li putem numi pe acei gendarmi fără de Dumnezeu!

Era anume dovedit, cum nu se poate mai limpede, că întreaga vină o poartă gendarmii, cari au fost atât de setoși de sîngele nefericiților Români dela Mehadica, încât au pușcat în ei numai pentru-că *acestia au îndrăznit — peccat mare în Ungaria!* — a cere dela jude necari lămuriri privitoare la mîsurarea pămîntului sătesc, mîsurare, care li neliniștea nespun, și nu fără cuvînt.

Dar' credeți că s'a făcut ceea-ce cerea strigător la cer glasul dreptății?!... Nici vorbă, ar fi fost o prea mare minune pentru Ungaria, și stăpînitorii de azi nu vreau — pe semne — se facă *nici-cînd minuni* — *bune*!...

Sângeroșii gendarmi, cari au pușcat *cățiva Români chiar și pe la spate*, deci în stare de fugă, au rămas teferi ca și mai înainte; *nici un fir de păr nu li-s'a clintit*.

Nici batăr cercetare nu s'ar fi făcut, dacă n'ar fi cerut-o cu tărie membrii români ai congregației comitatului Caraș-Severin, de care se ține și comuna Mehadica.

Dar' și cercetarea aceasta făcută de vicișpan, a fost numai un fel de *pupăză pe colac*.

În ședința din 15 Octombrie n. a congregației vicișpanul comitatului a spus, că s'a ocupat amînușit (!) cu „*revolta*“ (așa-i zic ei!) dela Mehadica și a aflat, că numai poporul din Mehadica poartă vina.

Ați auzit?! numai poporul poartă vina, ear' omorătorii *gendarmi* sînt nevinovați ca mieii!

Așa s'a sîrșit „*cerceturea*“ aceasta din cale afară revoltătoare, care *tot pe cei năpăstuiți i-a scos vinovați*.

Curat vorba aceea: „*tot ei hoții de păgubași!*“

În loc de a se face deci convenita dreptate, după cum s'ar fi făcut în ori-ce țeară liberă și creștinească, s'a dovedit din nou, că în țeara noastră dreptatea n'are loc și că gendarmii nu-'s ca în alte țeri, *pașnici ai liniștei și vieții cetățenilor*, ci niște sbiri puși se luăbușe ori-ce simțământ de libertate și neatlnare cetățenească, ce s'ar ivi la locuitorii țerii, cari au „*netericirea*“ de a nu se fi născut *Unguri* și „*incăpăținarea*“ de a nu se lăpăda de neamul lor, trecând la Unguri!

Ear' o stăpânire, care cutează a da o *atât de rușinoasă și criminală poruncă* gendarmilor, e — se o știe cei dela cărmă! — ajunsă în pragul — *peirii!*

DIN LUME.

Întâlnire de împărați.

Săptămâna trecută a avut loc ca- răși o întâlnire de împărați.

Petrecînd anume Țarul Rusiei în Țeara-Nemțească la împăratul nemțesc *Wilhelm II.* l-a cercetat în 19 Octomvrie n. în orașul *Darmstadt*, unde se afla pe atunci Țarul, ear' a doua zi Țarul a întors visita împăratului, la scaldă *Wiesbaden*. Se crede, că visita aceasta a fost anume pusă la cale spre a arăta din nou prietenia celor două mari țeri, de oare-ce se simția mai ales între bărbații politici nemți lipsa acestui fapt, în urma strinselor legături de prietenie între Rusia și Franția, și dovedite cu privilegiul primirii ne mai pomenit de călduroase, pe care i-au făcut-o Francezii Țarului.

Turcia.

Stările din Turcia urmează a fi îngrijitoare. Averele țerii a secăt, trimișii Turciei pe la diferitele țeri din Europa nu *și-au primit de 6 luni plata*. Abia când au amenințat, că dacă stăpânirea turcească nu-i plătește, își părăsesc slujbele, li-s'au trimis banii ceruți.

Liniștea, care pare a domni acum în Turcia e numai o liniște înșelătoare; focul arde sub cenușe și în curînd va izbucni — după-cum se spune — cu o furie și mai năprasnică. Nemulțumiri țerii, adevă partida Turcilor tineri, dar mai ales Armenii se pregătesc în taină și fără preget, la luptă.

SCRISORI.

Preotul se nu dee pildă rea.

Frata-de-Câmpie, 17 Octomvrie 1896.

Onorate dle Redactor!

La noi în comună se află trei Jidani boltași și pe lângă ei un boltaș român, cu numele *Grigorie Avram*. Acesta a fost om sărac, dar' harnic și cu luare aminte la lucrurile lui; aceasta se vede de acolo, că el venind din miliție și-a deschis o mică băcănie (spitețereu) și de atunci sînt aproape 10 ani și în acești ani lucrînd el cu multă chibzuială i-a mers așa de bine, căt din bolta cea mică a făcut o boltă mare și frumoasă și și-a cumpărat o grădină cu 1000 fl. și și-a făcut casă. Numitul neguțător s'a ostînit mult pe la direcție de și-a căpătat licenție de sare și tăbac, și acum are și licenție de vinara; are toate drepturile de neguțătorie ce-i trebuie. Când s'a așezat acest neguțător român, erau în Frata 4 Jidani boltași, dar' unul din ei până acuma a picat și s'a dus; ceilalți concurează cu el, se sbat cum pot, dar' nu-i pot strica nimica, că oamenii trag la el.

Văzînd aceasta neguțătorul Avram, în semn de mulțumită lui D-zeu, a ridicat anul acesta la ziua Crucii o cruce frumoasă, cu Rostignireu, în fața unui Jidan și dinaintea prăvăliei lui, unde umblă mai mult popor. Apoi la sărbători mari acest neguțător pune în disc la amîndouă bisericile bani mai mulți și eu cred, că va ajutama totdeauna bisericile și în viitor, ca și D-zeu să-l ajute.

Noi toți Românii nr. trebui să ajutăm pe acest om și să cumpărăm dela el și n'am ce zice, că oamenii îi și cearecă bolta, ba și Jidanii cumpără dela el, că are marfă bună și ieftină, dar' nu se poartă tot așa de bine cu el preotul T. I., care nu prea cumpără dela el, nu pentru-că l-ar fi dușman, dar' numai că Jidanii au tot umblat după dînsul, de l-au ademenit. Am văzut de mai multe-ori, cum acest preot trece pe lângă prăvălia românească și merge la Jidan de cumpără rachiu și alte cole, și zice cătră oameni, că boltașul Grigorie Incelue (Inșeală) pe oameni și altele. Tare păcătuește părintele nostru cu vorbe de aceste și dă pildă rea la popor și eu mă mir, că pentru-ce o face aceasta, că dînsul poartă acumpa noastră foaie „*Tribuna*“, de unde poate vedea, cum trebuie noi Românii să ținem la olaltă și să luptăm împotriva străinilor. Eată v'am scris aceste, ca să vedeți, ce mai este și pe la noi. Bine ar fi, dacă preotul T. I. s'ar lăpăda odată de cătră Jidani.

Un abonent.

De-ale alegerilor.

Teluş, la 25 Octomvrie 1896.

În cercul nostru al „*Aiudului*“ și-a pus candidatura de deputat cu program independist, protonotarul comitatului Török Bertalan.

În 24 Octomvrie au fost așteptat cu mare alaiu în comuna noastră spre a-și rosti vorbirea-program; primirea și așteptarea a fost tot numai din partea de-ai lor, — Românii numai rătăciții, — între care unul cu numele Candin Cioplînta din Stremț, *cassar de dare*, a fost cu peană roșie-verde în pălărie — să-i fie rușine!

În vorbirea sa a spus și făgăduit multe, ear' mai în urmă s'a exprimat ceva și despre noi Românii (dară cu numele nu ni-a numit), ci a zis cam următoarele: „*că deși sînt as-tăzi între noi niște oameni, cari nu au și nu*

voesc să aibă o părere cu noi, deși aceia sînt puțini (!), totuși crede, că în scurtă vreme va veni ciasul, în care vor primi starea statului maghiar, fie ori-care partid la putere — și vor recunoaște puterea națiunii maghiare“.

Seara s'a dat un banchet, la care au fost cu „*șidule*“ invitați și toți Românii alegători, dară spre cinstea lor fie, că nu s'au dus, afară de 4 jurați ai comunei, apoi *Gavrila Timiș* lui Porfirie și *Ciprian Muntean*, cari au luat parte la acel banchet, precum și *Cioplînta*, cu peana verde-roșie nngurească. Fie-le rușine! Românii ceialalți țîn strîns la pasivitate.

N. B.

Petrecere în Borloveni.

Borloveni-vechia, 22 Oct. 1896.

On. Domnule Redactor!

În 11 și 12 Octomvrie a. c. a avut loc în comuna noastră o foarte frumoasă petrecere cu joc în folosul bisericii noastre gr.-or. române.

La petrecere au luat parte afară de poporul din comuna noastră și a vecinei noastre comune Pătaș și alți onorați domni: dl forestier al comunității din Bozovici, dl Bihoiu, teolog, dl George Disaga, adjunct pretorial în Bozovici, dl primar în Bozovici, dl Teodor Cristoi, d-nii prim-codreni: Ilie Ciolan și George Serafin și mai mulți oaspeți și străini din Gârboveți, Prilipeț, Prigor și altele.

La petrecere s'au jucat numai jocuri românești. Astfel de petrecere s'a făcut și anul trecut, dar' venitul a fost numai de 2 fl., ear' acuma s'au urcat la 11 fl. venitul, care s'au pus în lada știutei Biserici. Petrecerea s'au făcut la indemnul episcopului Clementa Molca.

Abonentul Nr. 8990.

Călimdarul Poporului.

În săptămâna aceasta va eși de sub tipar „*Călimdarul Poporului*“ pe anul 1897.

Anul acesta e al *doisprezecelea* de când ese acest călimdar, care e *cel mai bun, cel mai ieftin și cel mai răspîdit* între toate călimdarele românești.

5000 de călimdare de aceste s'au tipărit anul trecut și în Ianuarie 1896 nu se mai afla nici unul.

Călimdarul pe 1897 are un cuprins căt se poate de ales și îngrijit și cu o coală *intreagă mai bogat* decăt în anul trecut. Pe lângă aceasta mai are și două portrete (chipuri).

În el poate omul afla tot ce dorește: frumoase poesii naționale, hazlii și de alt cuprins, povestiri alese, pe cari cetîndu-le cu mult te alegi, anecdote, glume, sfaturi economice.

Afară de acestea călimdarul conține *po-vestirea pe larg a vieții dîni Dr. Ioan Rafin*, nelnfricatul prezedinte al partidului nostru național, și două portrete ale d-sale, unul dela 1861, altul dela 1896.

Mai conține acest călimdar și o amănunțită și frumoasă revivire asupra faptelor *mai de seamă* pentru noi, petrecute în anul 1896.

Cei-ce voesc deci să aibă un călimdar *bun, folositor, plăcut și ieftin*, se grăbească a și-l cumpăra căt mai iute dela librăria noastră. Prețul numai 20 cr., trimis cu posta costă cu 3 cr. mai mult.

CRONICĂ.

Sachsentag sau conferența Sașilor. În 22 Octombrie c. au avut Sașii adunare. Aceasta ar fi fost să fie o conferență săsească, dar' la ea n'au fost chemați numai Sașii, și toți alegătorii aflați în „fundul reșec” de odinioară sau în Săsime, cum se mai zice, adică și alegători români, unguri ș. a. Așadar' comitetul săsesc, care a conchemat această adunare a părăsit baza sau temeiul național săsesc, chemând la adunare și alegători cari nu sânt Sași. Numai așa a lăsat guvernul pe Sași să fie adunarea. Dar' împotriva acesteia au protestat Sașii tineri, sau cum se mai numesc Sașii „verzi”, cari sânt mari naționaliști și au părăsit adunarea, făcând răspunzători pentru cele ce vor urma — pe Sașii „bătrâni”, cari au fost mai mulți. Vorbitorii Sașilor tineri au fost profesorul *Dr. Gottlieb* și *Lurtz* dela Brașov. Acesta din urmă cu deosebire a vorbit frumos și însuflețitor, arătând, că pe rea cale au apucat Sașii bătrâni, părăsind terenul național. — După ce reșea Sașilor tineri s'a ținut ședința mai departe, s'au făcut unele schimbări în programul săsesc și s'a ales din nou comitetul, fiind aleși ca membrii *vechi*, în frunte cu *Dr. Carol Wolf*.

Fără podoboabe și fără alatu. În zilele acestea s'a cununat în orașul Komárom în comandamentul militar de acolo. Tinerii bătrâni și-au împlinit cu sfințenie toate datoriile creștinești, cari trebuie să se împlinească înainte de cununie. Dar' înainte de săvârșirea nuptei ei aveau să meargă mulțumită „leș-nouă” — la conducătorul de matricule. În baza statorită pentru acest act conducătorul de matricule, îmbrăcat în „diz-magyar”, ieșea cu mare alaiu pe înșurăței. Caro nu-l făcuse mirarea, când în locul strălucitului munciu, văzuse de el apărură numai înșurăței și doi martori, toți îmbrăcați în haine de mare zilele. Și mai oimit rămasă însă nedreptățile de matriculant, când după săvârșirea nuptei civile, înșurăței nu voră să subscrie protocolul. La biserică lucrurile au mers tocmai la fel. Înșiși înșurăței împodobiră altarul și partea bisericii. Biserica era plină de lume: și armata militară încă era de față. Cununia s'a săvârșit cu deosebită pompă și în sunetele muzicii militare. Estă ce face tăria credinței creștinești!

Ostașii români decorați. Cu privilegiul vizitei sale la Viena, Țarul Rusiei a decorat pe mai mulți ofițeri și subofițeri ai regimentului II. de infanterie, cari au fost în compania de țărani care l-au primit la gara din Viena. În rândul celor decorați se află și următorii Români: căpitanul *Petru Șerbescu* (ordul sf. Stanislau, cl. II.), sergentul *Ioan Moșoiu* (ordul sf. Ana, cl. IV.), sergentul *Ioan Leuca* și corporalul *Ștefan Bala* (medalia de argint a ordului sf. Stanislau).

Barbărie. Din *Saschis* ni-se scrie următoarele: Spre 21 l. c. noaptea la o oară după miezul nopții, 6 feciori Sași de aici, la cererea subjedului comunal, tot Sas, s'au dus la casa lui *George Spornic*, bărbat de 38 ani, care în timpul din urmă e nefericit bolnav și cam smintit la minte, și l-au luat cu sine, să-l răstălmăcească și chinându-l mai rău ca niște fiară sălbatică. După-ce l-au adus în piața Saschisului, au luat un ștreang, și l-au legat mâinile și l-au spânzurat legat de mâni de un stâlp. chinându-l până-ce după puțin timp s'a dat sufletul. Trupul seu a stat în mij-

locul pieții până a doua zi, când apoi l-au transportat la casa lui, unde eșind comisiunea a constatat faptul. Omoritorii însă până astăzi sânt pe picior liber! Gendarmeria de aici în loc de a-și face datorița față cu tâlharii, a chemat la cancelaria comunală pe rudeniile omoriturii, punându-le întrebări, cine știe cu ce scop, vreau poate ea să zică că alții l-ar fi bătut. Dar' spunând aceștia adevărul, un gendarm a dat unei femei o palmă atât de puternică, încât a pornit-o sângele pe nas. În 23 l. c. s'a înmormântat mortul între vaele și pânșurile rudeniilor și cunoscuților.

Comune arse. Bogata comună *Fimbolea* (comitatul Torontal) a ars în zilele trecute aproape cu desăvârșire. Deși locuitorii comunei s'au grăbit a da ajutor pretutindeni unde mistuiau flăcările, ear' pompierii din Timișoara au venit cu trenul la fața locului, totuși focul izbucnit pe la 3 ore p. m., a durat ziua întreagă. Pagubele sânt uriașe.

— În 13 Oct. stil nou, aproape întreaga comună *Bandul-de-Câmpie* (comitatul Turda) a căzut jertfă flăcărilor. Focul a izbucnit câtră amezii; se crede, că a fost pus de cineva.

Dela economia de model a comitatului Sibiiu. La școala de agricultură de model a comitatului Sibiiu (în Sibiiu, Tîrgul de vite Nr. 10.) s'au vorbit pe anul 1896/7 7 elevi (în linia primă feciori de economi.) Rugărilor de primire sânt a să adresa col mult până în 10 Noembrie a. c. la conducătorul institutului de economie *Iuliu Schuster* în Sibiiu, care va da bucuros și alte deslășiri.

Procesul unei foli ungurești. În 11 Octombrie stil nou, s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Budapesta un proces al folii catolice „*Magyar Allam*”, pentru trei articoli acriși împotriva *Jidovilor*. Jurații au aflat de „artători” numai doi articoli. Acusatul numit *Hosko Kálmán*, care s'a dat de autor al articolilor improcusuați, a fost oăndit la 2 luni temniță de stat și 20 fl. amendă.

Schimbare de tirguri. Vă aduc la cunoștință, că în urma rescriptului ministrului de comerț, nr. 23196—96 s'a schimbat țineria tirgurilor de țară în comuna *Veneția-înferioară* (cercul Șereșiu, comit. Făgăraș) în modul următor: un tirg de țară slobod s'au ține în 3 Martie, altul în 25 Sept. st. n. al fiecărui an, ear' în ziua dinaintea tirgului slobod, va fi tirg de vite numai în câte o zi. *Veneția-inf.*, 20 Oct. 1896. *E. Covian*, not.

La mileniu. Serbările milenului sânt pe gâtat. — „Perde vara” cari s'au meargă prin Iudapesta sânt tot mai puțini. În vremea din urmă, afară de studenții din Blaj, cari au mers seduși de 4 profesori și-au mai arătat slugărnicia următorii nebleșnici: Din *Boian* au mers „nesătutul satului” *Ioan Limbășcan*, care pentru un blid de linte și-a vândut sufletul de Român, dimpreună cu notariul *Ioan Moldovan*. După sosire au fost întrebați, că ce au văzut, dar' nu spun nimic tac, *cdci li-e rusine!*

În comuna *Risca* asemenea s'au aflat doi urși legați de bot, cari la porunca sibi-rului au fost duși spre vedere publică la comedia milenară din Pesta — așa ne scrie corespondentul nostru. Unul — scrie el — e *Farkas János*, în slujbă la drumul comitatului, ear' al doilea primarul *Azarie Herd*, care odinioară era lăudat pentru purtarea lui bravă românească la alegerile dietale pe vremea lui

Borlea și *Truța*. Cu ce simțământ va fi lucrat atunci, să vede de acolo, că acum și-a schimbat cojocul. Despre isprăvile acestuia voui mai serie poate.

Căsătoria prințului moștenitor al Italiei. În 24 Octombrie n. s'a sărbătorit la Roma cu o strălucire adevărată căsătoria prințului moștenitor al Italiei, *Victor Emanuel*, cu principesa *Elena*, fiica principelui *Nichita* al Muntenegrului. Mireasa a trecut dela legea răsăriteană la cea apuseană.

Princesă din India în familia crăiască engleză. Prințul englez *Francisc Iosif Teck*, înrudit deaproape cu familia crăiască engleză, va lua de soție pe principesa din Hindu, *Laja Krishanaham*. Prințul *Teck* a servit mai multă vreme ca ofițer de husari în India, atunci s'a îndrăgostit în priceasa *Krishanaham*, care înainte de cununie va trece la legea creștinească.

Un Român ucis de gendarmi. Foli „*Drăptatea*” din Timișoara i-a scris din comuna *Sacul* (cercul Timiș.), că cu privilegiul controlului ținute acolo în zilele trecute, mai mulți oameni s'au adunat în cârcimă și din vorbă în vorbă au început a se certă. În ceartă s'au amestecat și câțiva gendarmi, dintre cari unul a străpuns cu baioneta pe un Român, care îndată a căzut mort.

Moartea arhiepiscopului englez. Arhiepiscopul *Benson*, una dintre cele mai însemnate fețe bisericesti a murit fără de veste în zilele trecute. Arhiepiscopul fusese în *Hawaarden* să viziteze pe marele bărbat *Gladstone*. În 11 Octombrie n. se dusese împreună cu *Gladstone*, cu soția acestuia și cu fiul lor, la slujba bisericestă. Tocmai pe când preotul din *Hawaarden* spunea o rugăciune, bătrânul arhiepiscop căzu fără simțiri la pământ. El lovisse guta. El fu dus la casa parochială, unde în curând murî. Moartea arhiepiscopului, cunoscut prin multele sale binefaceri, a strânit mare mâhnire în Anglia.

Recolta în România. După un raport oficial al ministrului român de agricultură, recolta din România a fost din cale afară bună. Întreaga recoltă a grânelor se socotește la 46,167,450 hectolitri. Căcurozul și vinul asemenea făgăduiesc o foarte bună recoltă.

Mănăstire jefuită. În mănăstirea *Ravanica* din *Serbia* a pătruns în 20 Oct. n. o bandă de hoși, care a dus cu sine averea mănăstirii. Hoșii, 6 la număr, s'au furișat cu ajutorul scărilor în curte și au cerut prin amenințări averea mănăstirii. Înspăimântații călugări au dat totul hoșilor, cari aveau fețele acoperite. Poliția caută pretutindeni pe hoși, dar' nu le-a putut da însă de urmă.

Cel mai mare clopot. Cel mai mare clopot din lume se află în *Cincinnati*, un oraș în America; el a fost turnat scum de curând. Are o greutate de 30 mii de funți, e de 8 urme de larg și de 7 de înalt. Materialul clopotului se alcătuește din 78 de părți aramă și 22 părți cusutor.

Știri mărunte. În comuna *Gamleke* de lângă *Brema*, o fată doarme de 12 ani fără ca să se fi deșteptat, cu toate sfințele medicilor. Fata e hrănită în mod măiestrit.

— Mucurile de țigări ce se aruncă pe an în Anglia fac aproape 12 milioane, măcar că acolo se fumează foarte mult cu luleaua.

La temniță. Earăși au fost răpiți doi bravi Români din sinul națiunii și a familiei lor și infundați în temnița Seghedinului.

Unul e Nicolae Rus, proprietar în Poiana (lângă Turda), care și-a început pedeapsa de trei luni, în 16 Octomvrie c. El a fost odată pedepsit cu 50 fl. amendă, pentru *alipire* la autorul Replicii, *Aurel Popoviciu*, ear' acum e pedepsit pentru agitare la procesul Memorandului, cu 3 luni temniță, 100 fl. amendă și spezele de proces.

Al doilea e preotul din Henig (lângă A-Julia) Nicolau Muntean, care e osândit la 2 luni temniță, pentru-că a învățat pe băieți imnul „Deșteaptă-te Române”. Le dorim curaj și bărbăție!

Convocare. Adunarea generală a despărțământului al 30-lea (*Sighetșoara*) al „Asociațiunii transilvane”, e convocată în comuna *Hașfalău*, pe 8 Noemvrie n., la 2 ore d. am., în școala română.

Pentru onorații noștri abonați.

Aceia dintre abonații noștri, cari se adresează cu *întrebări* la noi, sunt rugați a *ceți* în fiecare număr „*posta redacției*” cu luare aminte, căci aici vor afla răspunsul. Numai dacă nu este aici răspunsul să-l caute în „*Economula*.” Redacția.

Cântările rituale pe note.

Avis.

Di profesor *Valeriu Magdu* dela Arad a pus pe note *cântările rituale* de *ântăia* trebuință. Ele vor eși în curând, și atragem asupra lor luarea aminte a preoților, învățătorilor și a tuturor fețelor bisericești, dând din avisul, prin care di *Magdu* face cunoscută lucrarea sa, următoarele:

Având aproape toate cântările rituale de *prima* necesitate puse și arangiate pe note într'o colecțiune bogată și *crezând a face un bun serviciu bisericii mele*, m'am decis a le da într'un volum litografat spre folosința bisericii și cu deosebire a preoților, învățătorilor și a credincioșilor cântăreți.

Eată aci consemnarea pieselor, cari vor constitui un volum de peste 200 pagini 8° mare:

Irmoasele sărbătorilor împărătești și ale Născătoarei de Dumnezeu. Pricerile sărbătorilor împărătești, ale Născătoarei de Dumnezeu și cele ocazionale ale Duminecilor, Himmurile Cheruvimilor. Mărimurile la toate sărbătorile împărătești, la ale Născătoarei de Dumnezeu și ale Sfinților cu Polielu. Troparele și condacele sărbătorilor împărătești, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților lui Dumnezeu. Sfetilnele sărbătorilor împărătești și ale Născătoarei de Dumnezeu. Cele 8 glasuri cu stihoavnele, troparele și condacele Invierii. Podobiile glasurilor. Răspunsurile liturgice pe mare (ceremoniile), arangiate în duet și răspunsurile pe mic în quartet arangiate pentru voci de copii și bărbați. Aighioasele la liturgia Sfântului Vasiliu și răspunsurile la liturgia cea mai înainte sfințită. Măritoarea mare (Doxologia) pe podobia gl. 8. Împărate ceresc. Axionul pe gl. 4 și 5. De Tine se bucură. Antifoanele mari liturgice. Glasul Domnului. La rîul Vavilonului. Cântarea „*Întreit sfântă*” la înmormântarea Domnului. Învierea Ta Christoase. Laudele mari la Paști,

(Să se scoale Dumnezeu). Cântări funebrele și alte piese bisericești trebuincioase și foloșitoare, — de tot până peste 250 bucăți.

Toate aceste cântări rituale vor apăre succesive în *fascicole lunare* pe o extensiune de câte 16—20 pagini, în format 8° mare.

Ca să fiu orientat la edițiune în privința numărului exemplarelor, îmi iau voe prin aceasta a *invita la prenumărațiune* pe on. domni preoți, învățători și credincioșii cântăreți, precum și corurile noastre, cari doresc să se în-delețnicească în frumoasele noastre căutări rituale.

Avisul de prenumărațiune, care e obligator pentru întreaga colecțiune, să 'mi-se facă pe o carte postală, cu indicațiunea precisă a adresei, a exemplarelor comandate și a postei ultime.

Prețul unui fascicol pentru prenumărați la întreaga colecțiune este 35 cr., pentru neprenumărați 50 cr.

Fascicolul prim, care va cuprinde *Irmoasele*, va apăre pe la începutul lui Noemvrie st. n.

Banii de prenumărațiune sînt a se trimite numai după aparițiunea fasciculelor anunțate prin ziare.

Arad, la 11/23 Octomvrie.

Valeriu Magdu,
diacon și prof. de musică și cant.

Economio.

Avis.

(Pentru daunații prin grindină.)

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”, atrage luarea aminte a proprietarilor asupra rescriptului ministrului r. u. de agricultură cu data 29 Septemvrie c. nr. 61170, care este de cuprinsul următor:

„Desele casuri de grindină din luna Iulie și August, au făcut mari daune în produse și cu deosebire în vii și poame.

„În înțelesul articolului de lege XLIV. din 1893, §. 49 despre administrarea dărilor în cazuri de daune, provenite din grindină, se fac relaxări (ștergeri) de dare, dacă proprietarul, în restimp de 8 zile, face cunoscută dauna.

„Ministrul din parteși pune mare preț pe împregiurarea, că proprietarii de vii păgubiți, să se poată folosi în măsură mare de favorul ce-l ofere legea. Din această cauză, la intervenirea ministrului de agricultură, ministrul de finanțe prin rescriptul cu data 21 Septemvrie nr. 68420, a îndrumat direcțiuni le financiare, ca în decursul anului curent să iee în mod excepțional la pertractare toate înștiințările, ce li-s'au înaintat despre daunele cauzate prin grindină, înștiințări, ce s'ar fi făcut chiar și după trecerea timpului prevăzut de 8 zile, cum și cele-ce s'ar face în viitor.”

În considerarea acestui rescript, ne luăm voe a pune în vedere celor păgubiți (în vii și poame) prin grindină, — se facă arătare fără amnare la locurile competente despre daunele ce le-ar fi suferit, ca astfel se poată fi scutiți de dare.

Sibiiu, 17 Octomvrie 1896.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”.

R Î S.

Între doi cari se întâlnesc.

— *Bună dimineața, domnule Ghiță.*
— *Mulțumesc, bade Nicolae, dar ce-i, am auzit o veste rea, că 'ți-a murit nevasta.*

— *Murit, e aproape anul, dar' acum am dat de un alt necaz.*

— *Ce?*

— *Numai o vacă am avut și și aceea a murit.*

— *Ei, nu-ți perde nădejdea, bade Nicolae, d-ta ai multe rudeni și prieteni, cari te vor ajuta.*

— *Dar', toți prietenii m'au îmbiat cu câte o nevastă, dar' nici unul nu m'a îmbiat cu alta vacă...*

Trimisă de *Iosif Irimita*, (Vraia).

Țiganul păcălit.

Un Țigan furase odată două gășe grase și pe drum se gândia ce să minț de va întâlni vre-un Român. Și eata și întâlni un Român, care îl întrebă:

— *Ce ai în desagi, măi Țigane?*

— *Ia niște ciocane.*

— *Dar' dindăret ce ai?*

— *Alta gășcă grasă, răspuse Țiganul, care 'și-a pierdut cugetul, ca gîșca umbletului.*

Comunicat de *Teodor N. Stănescu*.

Felurimi.

Casă uriașă. În orașul New-York din America s'a zidit o casă cu 25 de eturi (contigații). Zidirea este aproape s'ășită și e făcută numai din fer și peatră. Americanii au numit-o: *casă de nori*, pentru marea ei înălțime. Ea are, afară de pivnițe 25 de ridicături, în cari s'ă urcă locuitorii nu pe trepte, ci cu o mașinărie, un fel de scripă numit lift. Casa este a unui milionar.

POSTA REDACȚIEI.

Abonentul nr. 642. Am făcut deocamdată un cum vezi în nrul acesta. Dacă nu se va îndrepta scrierile, dă-l încă odată pe mîna noastră. Nereș.

Abonentul nr. 5466. 1. Să mergi potera și să faci peste voia poporului, nu te sfătuim, căci vei aștepta la asfrit réu și nu convine cu purtarea unui înșelător român. 2. „Dicționar român-maghiar” este de *Fonoky*, la „Tipografia” în Sibiiu. Prețul 2 d. 5 c. Pentru îndrumări etc. ia legea de instrucțiune. Cartea de instrucțiune nu este.

P. Fr. econom. (Abonent nr. 2978). Mai scrie: Rudinescu, Noua metodă de-a învăța limba germană. Prețul cu porto cu tot 63 cr.

Abonent nr. 2833. (T. Ș. în Ț.) Nrul 22 e dispus să 'și-să trimită. Despre „noul motor de Or” în nrul viitor.

V. S. Vascău. Mulțumite. Urmează în curtea scrisoare.

Abonentul nr. 4152. Să mergi îndată la medic (doftor) bun; nu cerca cu leacuri băbești, că în loc să vindece, îți inveninează boala. De altmăd e periculoasă, dacă nu o lași să se prea înbetrăcească.

Abonent nr. 7469. (I. G. în M.) Aici v'ă (curechiul) are preț, ca și la Timișoara. Cum e preț în Cluj, vei primi răspuns de-a dreptul de-acola, s'ă un prieten al nostru. — Brăie naționale se adă la firma Popescu. (Piața-mică).

G. T. M. în Urs. Trebuie să 'ți iai advocat. Cățiva abonați. Răspuns în nrul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: *Ioan Morariu*. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate *F* acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

LOTERIE.

Tragerea din 24 Octomvrie n.

Budapesta: 67 25 10 48 47

Tragerea din 28 Octomvrie n.

Sibiu: 82 45 3 72 41

Tragerea din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 21 Octomvrie: Cioveni, Ciocmani, Marped, Motişdorf, Şomărtin.

Miercuri, 23 Octomvrie: Iernot, Sighişoara, Teaca.

Joi, 24 Octomvrie: Câmpeni, Cojoana, Gherla, Făcolt, Selişte.

Vineri, 25 Octomvrie: Galt.

Sâmbătă, 26 Octomvrie: Chindul-mic, Dobra, Prag, Şomeşu-mare, Teiuş.

Duminică, 27 Octomvrie: Guruslău-someşan, Nisăad.

Calendarul săptămânii.

Zile	Calendarul vechiu	Calendarul nou	Soarele
	Dum. a 23-a d. Ros., gl. 6, sft. 1.		răs. ap.
Lun.	20 Muc. Artemie	1 Nov. T. S.	7 8 4 52
Măi	21 Cuv. Ilarion	2 Pom. Răpos.	7 9 4 51
Mier	22 Păr. Averchie Epis	3 Humbert	7 10 4 50
Joi	23 Ap. Iacob fr. Dlui	4 Carol Bor.	7 11 4 49
Vin	24 Muc. Areta	5 Emeric	7 12 4 48
Sâmb	25 Muc. Marcian	6 Leonhard	7 14 4 46
Dum	26 (+) M. Muc. Dimitrie	7 Engelbert	7 15 4 45

„TIPOGRAFIA“

societate pe acțiuni din Sibiu

plănește tot felul de lucrări tipografice și îndeosebi tipărește cărți de tot felul, înștiințări de căsătorie, înștiințări de moarte, placate, bilete de vizită, conturi și blanchete de tot soiul.

Prețurile cât se poate de ieftine.

Deasemenea „Tipografia“ primește în editură cărți școlare și peste tot cărți cu nume pentru popor, precum sunt povestii, snoave, poezii populare, istorioare, romane, descrieri de obiceiuri și datini, schițe istorice ori biografii scrise în limba poporului și de deasemenea.

Fiind „Tipografia“, societate pe acțiuni **avere națională**, bine ar fi, ca în zilele noastre să se comandeze cele de lipsă, și să nu la străini.

Foarte exact umblă

numai veritabilele oroloage de buzunar helvețiene, în frumoase cutii de nickel, acoperite; umblă 36 ore, pe lângă cinstită garanție de 3 ani;

se află la

[1958] 11-20

IULIU ERŐS,

orologier, optic și proprietar de cel mai mare deposit de

oroloage, giuvaere, mărfuri de aur și argint.

Edificiul „Transilvaniei“. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.

Depuneri fl. 900.000. Circulația anuală fl. 10.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

[1897] 24-25

Fabrică de casse.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am mărit atelierul meu și am arangiat o fabrică de casse.

Spre încredințare, că furnizez numai marfă bună și frumoasă, servească împregiurarea, că vând casse fabricate exclusiv numai de mine, și stă în voea fiecărui a se convinge cu prilegiul comenzilor în atelier despre bunătatea materialului și conștientiositatea executării.

Încredințând p. t. publicul pe deplin, că atât la cassele noue cât și la reparaturi și deschideri voi face cele mai ieftine prețuri și voi executa în cel mai conștientios mod toate comenzile, semnez în speranța unei clientele binevoitoare

[1950] 32-

cu distinsă stimă

Gustav Moess,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Comunelor bisericesti și politice li-se acordă și plățirea în rate.

Daruri potrivite de Crăciun.

Mașine de cusut Wertheim

cu cusătura dublă.

Fabricat german de clasa primă, pentru folosință în casă și în industrie, furnizez din Viena la ori-care loc din monarchia Austro-Ungară. [2310] 1-5

Mașină cu tălpi
(Hocharmige).

fl. 35.50

Mașine de mână
(Hocharmige).

fl. 31.50

Mașină Ringschiff

fl. 49.—

30 de zile
timp de probă.5 ani
garanță.

Ori-care mașină, care în timpul de probă nu se va dovedi de corespunzătoare, o primesc îndărăt pe speșele mele.

Prospecte și mostre de cusut la cerere se dau gratis.

Casă de mașine de cusut

Louis Strauss

Firmă improtecolată.

Furnisor al

„Reuniunii amplotaților c. r. de stat“.

Viena, IV., calea Margarethen nr. 12.

Fabricatele mele

sunt în genere recunoscute de bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50; remontoir-argint $\frac{900}{1000}$ fl. 6.—; remontoir-anker Spiral-Brequet 15 bucăți fl. 10.—; 16 bucăți, 1 cutioară, calpac de sticlă fl. 12.—. Orologiu deșteptător, anker, luminător, calitatea primă fl. 1.70.

Regulator de tras odată pe zi fl. 5.75. Regulator de tras odată în 10 zile fl. 8.50. Catalog ilustrat de oroloage, lanțuri de oroloage, regulatoare, obiecte de aur și argint, până la cea mai fină sortă se trimite gratis și franco.

Ce nu convine, se schimbă sau se restituie prețul. [2250] 2-5

Eug. Karecker, fabrică de oroloage,

46, Bregenz (lângă lacul Boden).

Garanță de doi ani.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare cu preț foarte scăzut:

Părți alese

din

„Istoria Transilvaniei“

pe 200 de ani din urmă (3 volume mari)

de

George Barițiu.

Partea întreagă costă acum numai fl. 6.50 broș., leg. fl. 8.60.

Se vinde încă și câte un volum și costă

Vol. I. (775 pagini) broș. fl. 2.50, leg. fl. 3.50.

Cuprinsul: După introducerea și câteva schițe biografice cuprinde un lung șir de întâmplări dintre anii 1683 până în preajma zilelor din 1848 (răsmirița) și

un adaus cu 44 documente.

Vol. II. (800 pagini) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: lucrurile și întâmplările mari din anii 1848 până la 1860 și

un adaus cu 36 documente.

Vol. III. (625 pagini) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: întâmplări dintre anii 1860 până la 1883 și apoi un lung șir de lupte politice și naționale românești purtate cu mari jertfe și cu mult curaj și

un adaus de 96 documente.

„Pentru Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

„LUGOȘANA“

Institut de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Lugoj.

Primește depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

- a) Depuneri cu anunț de 30 zile cu 5%;
- b) „ „ „ „ 60 „ „ 5 1/2%;
- c) „ „ „ „ făcute de biserici, școli, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

După starea casei depuneri până la 500 fl. v. a. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

[1947] 30—

Direcțiunea.

Unt de post!**Unt de post!**

Un rezultat important al invențiilor este:

Untul de nucă de cocos,

o unsoare vegetabilă de cea mai fină calitate.

O dulce mâncare de post!

Se poate întrebuința la pregătirea mâncărilor atât la cele de dulce, la cărnuri, fripturi, lăptării, cât și la cele de post. [2257] 3-20

Mai gustos și mai bun decât oleiul de oliv.

O singură încercare va convinge pe ori-și-cine despre bunătatea acestui excelent articol de traiu.

Atestate dela capacități eminente, ca și

Dr. Benedict din **Viena** dovedesc.**Fabricant: Iuliu Granichstädten,****Viena, XVI., Seeböckgasse 24.**Representant general pentru Ungaria:
Mauritziu Deutsch, Budapesta, VII., str. Rottenbiller 3.

La ori-ce întrebări se răspunde grabnic.

În Sibiu se poate procura exclusiv numai dela
„Prăvălia industriașilor români“, strada Cisnădiei nr. 27.**Unt de cocos.**

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall